

Regeringskansliet
Miljödepartementet
M2013/408Nm

REMISSYTTRANDE

2013 - 05 – 06

Remiss avseende redovisningar av regeringsuppdragen om bevarande av biologisk mångfald, NV-05326-12 (Naturvårdsverket), Dnr 2012/2980 (Skogsstyrelsen) 2012-09-27, Sammanställd information om ekosystemtjänster, NV-00841-12, 2012-10-31 och grön infrastruktur, Naturvårdsverkets rapport, december 2012

Remiss om ”Bevarande av biologisk mångfald – instrument och omfattning”

Sveaskogs ser positivt på en officiell sammanställning av skyddade arealer av landmiljön, men noterar också bristen på försök att beräkna, eller åtminstone uppskatta, den totala mängden skyddad areal. Att hänvisa till stora överlapp samt dåligt dataunderlag för vissa former av skydd ter sig som ganska vaga argument och skapar endast frågan om myndigheten vill göra en total sammanställning eller ej. Att få en officiell siffra på det totala skyddet av landarealer i Sverige skulle definitivt gagna allt vidare naturvårdasarbete samt bidra till en bättre samsyn om hur läget i landet verkligen ser ut.

Sveaskog reagerar starkt på användande av begreppet kontinuitetsskog även i denna rapport (se vidare under remiss Grön infrastruktur). Definitionen av kontinuitetsskog är idag inte tillfredställande. Att det ursprungliga försöket till definition (”kontinuerligt

träddbevuxna utan väsentliga trädslagsbyten sedan år 1700”) inte visat sig vara praktiskt gångbart kan inte tas som intäkt för den mer praktiska men triviala definitionen ”skog över 70 år”. Begreppet kontinuitetsskog förekommer två gånger i rapporten på samma ställe (tabellhuvudet till Tabell 3 på sid 67) där det sägs att såväl förekomst av kontinuitetsskog som dess areal och andel per skogstyp redovisas. Siffrorna i tabellen redovisar dock skog äldre än 70 år (med hänvisning till Skogsstyrelsens rapport 7-2011 som på ett flertal ställen påtalar begreppsförvirringen och svårigheten att definiera begreppet kontinuitetsskog praktiskt). För att vara tydlig, så vänder sig Sveaskog inte mot att tabellen tar upp skogar över en viss ålder, utan det bruket att sätta dessa som synonymer till begreppet kontinuitetsskog. På precis samma sätt som att naturvårdsdebatten i Sverige skulle gynnas av en siffra på den totala skyddade landarealen, så kommer debatten och framför allt en framtida samsyn mellan olika aktörer att gravt försvåras genom användandet av ett slarvigt och ogenomtänkt sätt att definiera kontinuitetsskog. Det är djupt olyckligt om myndigheter i landet genom användandet av begreppet (som ett mantra) därigenom skapar ett värdebegrepp på något så ekologiskt väldigt olikt som all skog över 70 år!

Remiss om ”Sammanställd information om Ekosystemtjänster”

Beträffande remissen ”Sammanställd information om Ekosystemtjänster”, som är en kartering och klassificering av ekosystemtjänster, har Sveaskog inga särskilda synpunkter.

Remiss om Grön infrastruktur

Sveaskog anser att rapporten om Grön Infrastruktur är såväl intressant som viktig och stödjer fullt ut tanken på att utifrån ett landskapsperspektiv samla arbetet med för den biologiska mångfalden viktiga områden, funktioner och strukturer oavsett inom vilken näring eller sektor dessa förekommer.

Det i rapporten genomgående användandet av begreppet kontinuitetsskog.

På rapportens första textsida (Sammanfattning sid 7) står att läsa ” De kvarvarande ytor som ännu finns med kontinuitetsskog nedanför fjällen är centrala i den gröna

infrastrukturen, och de kvaliteter som finns i dessa skogar bör så långt möjligt bevaras.” Inte på någon plats i rapporten styrks detta påstående! Faktum är att begreppet kontinuitetsskog inte ens definieras eller hänvisas till i någon referens. Däremot används det i en mängd olika sammanhang tillsammans med begrepp som nyckelbiotoper och värdekärnor, det vill säga väletablerade begrepp på typer av områden med höga naturvärden. T ex sid 79; ”förhindra/minska avverkning av skogar med hög betydelse för grön infrastruktur (ex. kontinuitetsskogar, nyckelbiotoper, andra värdekärnor),”. På så sätt kommer framtida läsare av rapporten att vilseledas till att alla kontinuitetsskogar är områden med höga naturvärden som per automatik skall avsättas och skyddas.

Sveaskog håller med om att det finns ”kontinuitetsskogar” med värden men att dessa definieras av mängden befintliga strukturer och kvalitéer i sig (såsom mängden död ved, gamla, grova träd, udda trädslag etc) och inte nödvändigtvis av varken träd- eller beståndkontinuiteten. Det är med andra ord de kvalitéer som finns i skogarna som är det viktiga, något som gäller alla skogar oavsett mer eller mindre genomtänkt etikett på skogstypen.

Dessutom så är skogens läge i landskapet samt det omgivande landskapets mängd av befintliga värden helt avgörande för det enskilda skogsbeståndets nytta för mångfalden. Detta är ju ett av rapportens huvudsyften vilket gör fastläggande av att alla kontinuitetsskogar (oavsett läge och innehåll av ekologiska strukturer) är centrala för en grön infrastruktur i skogslandskapet än märkligare.

På flera ställen (t ex sid 80 och 127) fast slås att inhämtandet av förbättrad kunskap om det som kallas kontinuitetsskogar måste göras. Är inte detta något som bör göras innan man använder begreppet konsekvent som synonymt med område med höga naturvärden?

Landskapsanalys

Den allmänna delen om landskapsanalys är väldigt grunt behandlad samtidigt som referenser till viktiga ställningstaganden så gott som saknas helt. Även om det är

avsiktigt valt att inte "tynga ned" framställningen med referenser så borde de finnas med i en bilaga eller åtminstone hänvisas till någon källa där dessa kan hittas. Det är dessutom olyckligt att inte de sedan många år tillbaka använda landskapsperspektivet i de stora skogsbolagen arbete med ekologiska landskapsplaner i ges mer utrymme. Speciellt kan här nämnas Sveaskogs ekoparker där bolaget använt en avancerad metod för landskapsanalys sedan mer än 10 år. Slutligen är det märkligt att ingen ansats över huvud taget görs för att överbrygga arbetet mellan olika näringar och myndigheter; istället är ansatsen att separat redogöra för skogslandskapet, gräsmarkerna, mosaiklandskapet samt sjöar och kustvatten. Grön infrastruktur syftar väl till att knyta ihop och förstärka strukturer och funktioner även mellan dessa olika typer av landskap?

Generell hänsyn

På ett antal ställen i rapporten (t ex sid 30) sägs att de "allmänna hänsynsåtgärderna" kan "ge mer naturvårdsnytta för pengarna om de fokuserades mer till värdeområden och platser som kan bidra till att binda ihop värdeområden, i stället för att samma mängd insatser sprids godtyckligt." Under förutsättning att det är lämnandet av generell och förstärkt hänsyn i samband med skogliga åtgärder som åsyftas (inte helt klart skrivet), så håller Sveaskog med om att en gedigen landskapsanalys kan leda till att specifika naturvårdsinsatser i särskilda landskapsavsnitt kan ge en hög utdelning. Å andra sidan är det olyckligt att rapporten ställer detta emot den idag vedertagna och accepterade generella hänsynsprincipen, som på lite längre sikt kommer att leda till förbättrade strukturer och funktioner i hela skogslandskapet. Varför måste man ställa två goda saker emot varandra och därmed endast bidra med skepticism gentemot något etablerat till fördel för något som i dag inte ens förekommer?

Hyggesfritt skogsbruk

På sidan 79 står att "metoder för hyggesfritt skogsbruk och hållbart skogsbruk i viktiga spridningsstråk/värderegioner" bör utvecklas som styrmedel för att stärka den gröna infrastrukturen. Då det är första gången som hyggesfritt skogsbruk nämns i rapporten kan det vara bra med en kortare diskussion varför just detta tas upp som en önskvärd

metod samt var i fördelarna ligger. Det finns ju flera andra alternativa skötselmetoder som Sveaskog ser som möjliga alternativ (överhållning, PF-mål etc).

Av intresse är att notera skrivningen på sidan 129; "Det är en brist att det idag inte finns alternativa skyddsformer/brukandeformer med tillräcklig miljöhänsyn, som tillvaratar hänsynsbehoven i kontinuitetsskogarna." Visst finns det alternativ idag! Genom att bruka dessa marker med en förstärkt hänsyn på 25 till 30 % (dvs PF25 eller PF30), något som Sveaskog gör redan idag, kan eventuella kontinuitetsvärden bibehållas till gagn för mångfalden.

Frivilliga avsättningar

Sveaskog ser väldigt positivt på ansatsen (sid 80) att öka kunskapen om naturvärden i skogar som är frivilligt avsatta.

Smärre synpunkter

1. På sidan 14 står att läsa " Över 50 % av arealen skoglig värdekärna nedanför den fjällnära regionen saknar idag skydd." Avser detta endast formellt skydd (vilket då bör framgå i texten) eller har t ex de stora skogsbolagens frivilliga avsättningar analyserats?
2. På sidorna 14 och 15 ges en väldigt svartvit bild av utvecklingen av skogslandskapet i Sverige. Lämpligt vore att komplettera denna bild med några av de många positiva naturvårdsåtgärder som olika aktörer uppvisat senaste 20 åren.
3. På sidan 24 framkommer att metoden för landskapsanalys som använts har inspirerats av ett arbete gjort i Kalifornien. I nästa mening sägs att det finns flera tänkbara alternativa metoder utan att dessa varken nämns eller varför dessa har förkastats.
4. På sidan 27 hänvisas till bilaga 1 där det "redovisas hur motståndet i matrix har satts." Avsaknaden av förklarande text till Tabell 2 i bilaga 1 gör det dock omöjligt att förstå hur motståndet satts.

5. På sida 62, såväl som i sammanfattning på sidan 7, omnämns att i ”produktionslandskapet behöver lämpliga åtgärder vidtas ...” utan att några som helst exempel ges på vilka åtgärder eller insatser som avses.

Stockholm som ovan

Herman Sundqvist
Skogschef

Peter Bergman
Landskapsekolog